

G1000

Democratische vernieuwing
Onderzoeksrapport

Oktober 2024

**INDI
ville**

DBP PARTNERS

Opzet

Jurgen Minnebo
Partner
jurgen@indiville.be
+32(0)478 380369

Jo Steyaert
Partner
jo@indiville.be
+32(0)472 530941

Opzet van de studie

De hoofddoelstelling van dit onderzoek is inzichten verwerven over participatie en deelnemen aan het beleid bij de Belgische bevolking 18+. Meer concreet dient het onderzoek informatie te verschaffen over hoe betrokken de brede Belgische bevolking zich voelt bij het beleid, of men betrokkenheid belangrijk vindt, of men zich hiertoe voldoende gewapend voelt, welke participatiemogelijkheden men kent en of/men zelf al participeerde (en waarom(niet)?

Het onderzoek is zowel bedoeld voor intern (kennisopbouw) als extern gebruik (externe communicatie/PR-campagnes).

Daarom werd tussen 27 september en 14 oktober 2024 een kwantitatief onderzoek uitgevoerd bij een representatief staal van de Belgische bevolking van 18 jaar en ouder. Daarbij werden in de drie gewesten gemikt op minimaal 380 respondenten / gewest, om in alle regio's voldoende respondenten te hebben om betrouwbare uitspraken te doen op regioniveau.

De respondenten werden online bevraagd. Na datacleaning werden 1193 respondenten die de vragenlijst volledig invulden weerhouden voor analyse.

De data werden gewogen op leeftijd x geslacht (genest), regio en opleidingsniveau t.o.v. de meest recente Statbel bevolkingscijfers voor de hele Belgische bevolking en naar het beoogde doel van 3x380 (n=1140). Daardoor zijn de cijfers in het rapport steeds voor de Belgische bevolking. Dit maakt dat de gerapporteerde gewogen n in het rapport met 1140 wat lager ligt dan de effectief gerealiseerde steekproef.

1193
respondenten

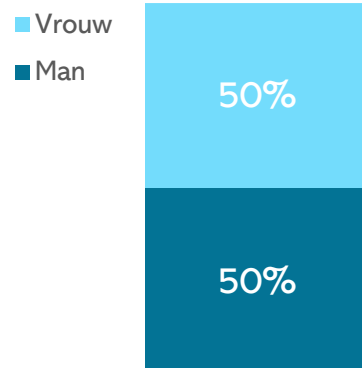
online
13'

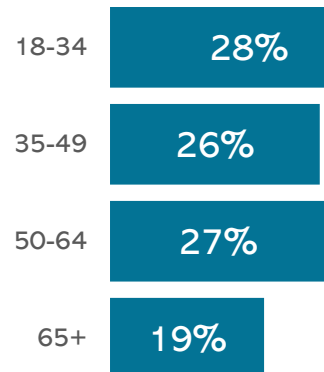
Maximale fout
Totaal: $\pm 2,84\%$
VI: $\pm 4,72\%$
Bxl: $\pm 5,01\%$
Wal: $\pm 5,03\%$
Betrouwbaarheid: **95%**

Steekproefbeschrijving

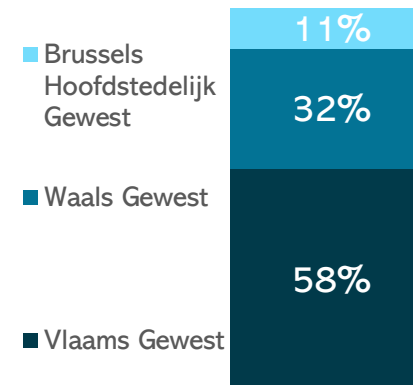
Geslacht

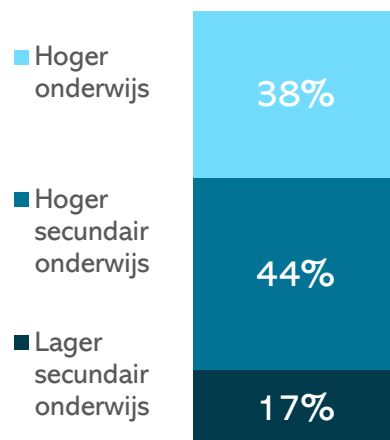
Leeftijd

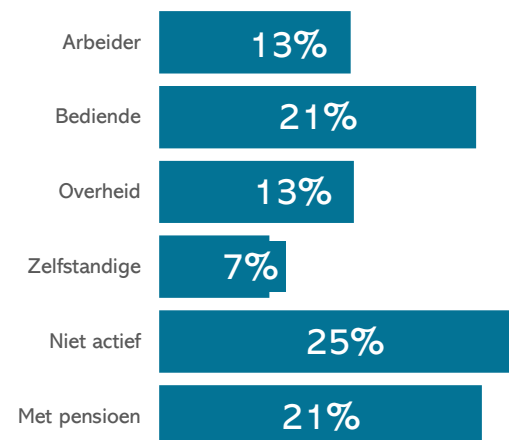
Regio

Diploma

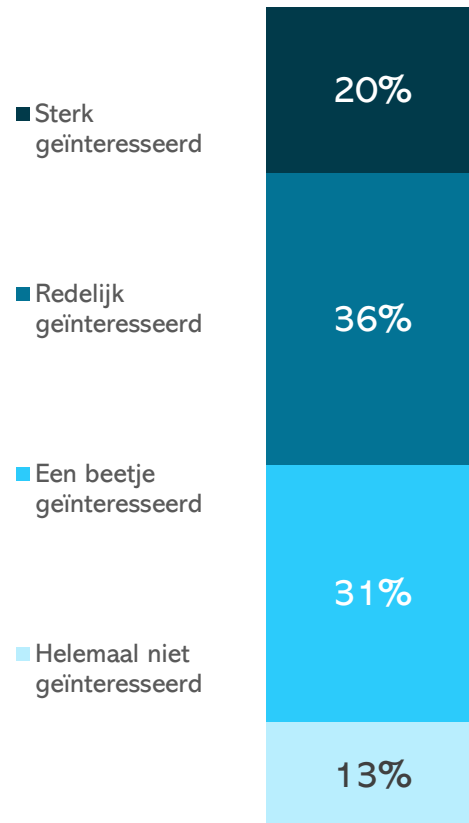

Beroepsactiviteit

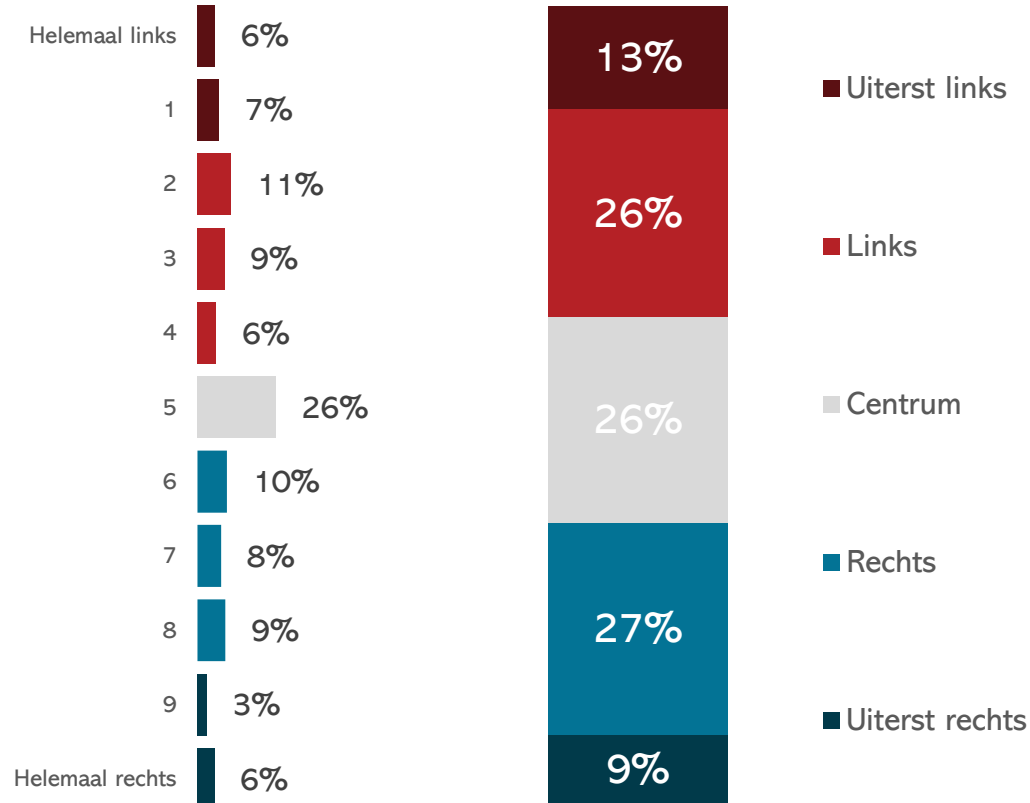

Andere kruisvariabelen

Politieke interesse

Politieke strekking

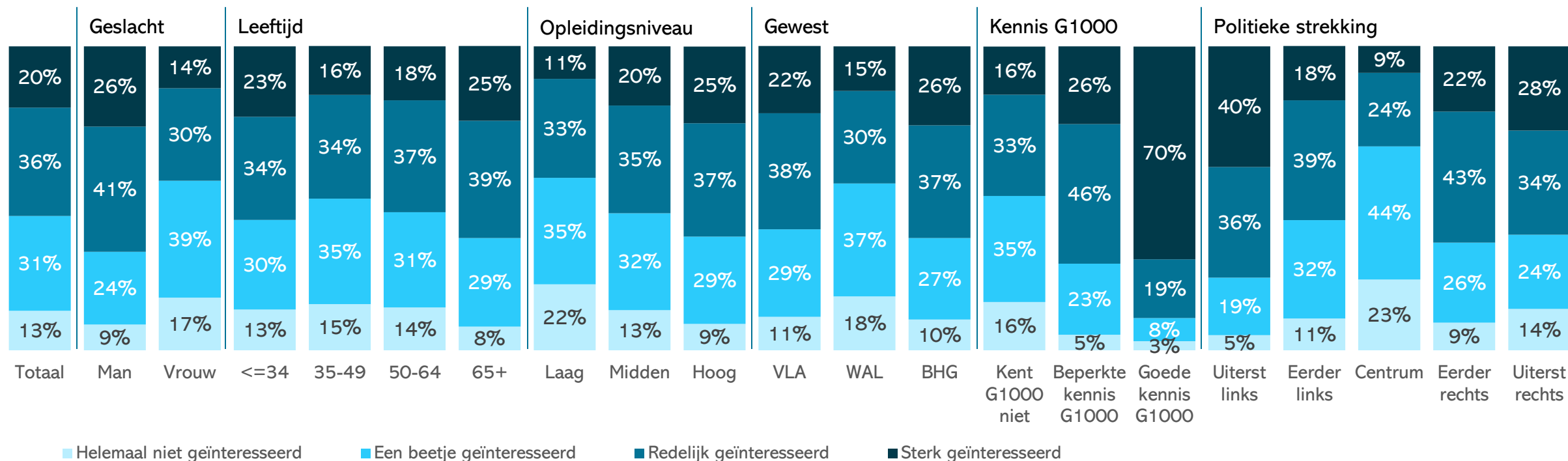

Kennis G1000

Interesse in politiek

In welke mate bent u geïnteresseerd in politiek ?

Ruim de helft (56%) van de Belgen geeft aan redelijk (36%) tot sterk (20%) geïnteresseerd te zijn in politiek; 31% heeft beperkte interesse, 13% geeft aan helemaal niet geïnteresseerd te zijn in politiek. Hierin zijn een aantal verschillen tussen subgroepen merkbaar:

- Vrouwen geven een lagere interesse aan dan mannen.
- Politieke interesse is lager in de kortst opgeleide groep dan in de groepen die langer geschoold zijn.
- Politieke interesse in Wallonië ligt wat lager dan in de andere gewesten.
- Vooral in de –weliswaar kleine- groep die G1000 goed kent is de politieke interesse veel sterker dan wie G100 slechts beperkt of niet kent.
- Politieke interesse lijkt wat lager bij wie zichzelf in het centrum van het politieke spectrum plaatst en wat hoger bij wie zich uiterst links plaatst.

Evaluatie en belang van inspraak

In welke mate gaat u akkoord of niet akkoord met ieder van onderstaande stellingen?

Burgers kunnen vandaag op voldoende manieren inspraak hebben in het beleid van de overheid

Politici houden vandaag voldoende rekening met de mening van de burgers alvorens ze beslissingen nemen

■ (Helemaal) niet akkoord ■ Noch akkoord, noch niet akkoord ■ (Helemaal) akkoord ■ Geen mening

Hoe belangrijk vindt u ieder van onderstaande aspecten van een democratische samenleving?

Burgers moeten inspraak hebben in het beleid van de overheid

Politici moeten rekening houden met de mening van de burgers alvorens ze beslissingen nemen

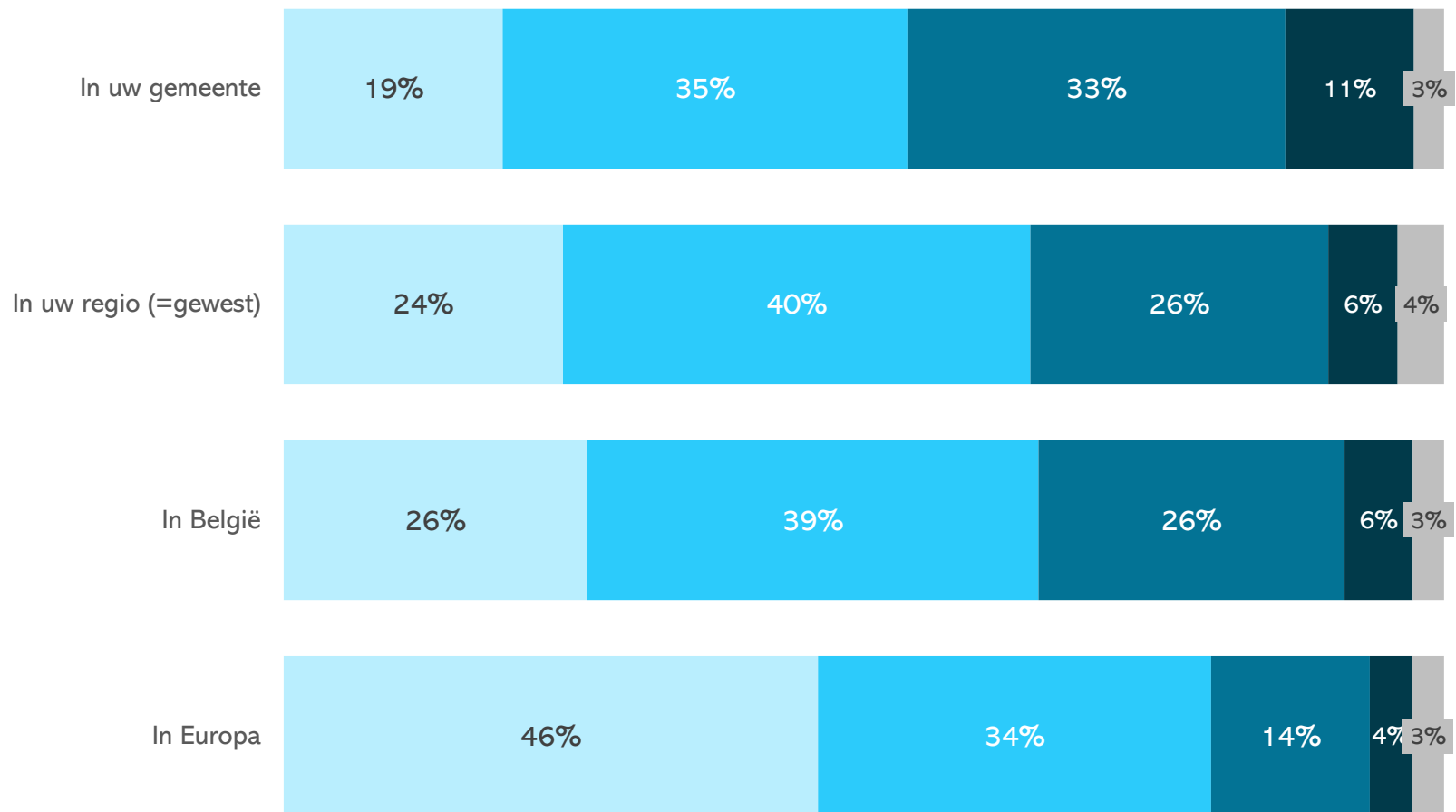

■ (Helemaal) niet belangrijk ■ Noch belangrijk, noch niet belangrijk ■ (Heel) belangrijk ■ Geen mening

Er is een duidelijke discrepantie tussen de mate waarin men vandaag van oordeel is dat burgers vandaag op voldoende manieren inspraak kunnen hebben in het beleid en het belang dat men eraan hecht; slechts 24% vindt uitgesproken dat er vandaag effectief voldoende manieren zijn voor burgers om inspraak te hebben, terwijl 88% dit wel uitgesproken belangrijk vindt. Eenzelfde vaststelling – maar nog meer uitgesproken – geldt voor de mate waarin men vindt dat politici bij beslissingen voldoende rekening houden met de mening van burgers: slechts 13% vindt dat dit vandaag effectief gebeurt, terwijl 88% dit wel belangrijk vindt.

Gevoel van betrokkenheid

Hoe sterk voelt u zich als burger betrokken bij het beleid ...

■ Helemaal niet betrokken ■ Weinig betrokken ■ Redelijk betrokken ■ Sterk betrokken ■ Geen mening

Wanneer wordt gevraagd naar de mate waarin men zich als burger betrokken voelt bij het beleid, valt vooral op dat Europa voor 80% van de Belgen (46%) een ver-van-mijn-bed-show blijft, met 46% die zich helemaal niet en 34% die zich hooguit weinig betrokken voelt.

De Belg voelt zich het meest betrokken bij het gemeentelijk beleid, al geeft nog steeds minder dan de helft (44%) aan zich redelijk (33%) of sterk (11%) betrokken te voelen. Er is geen verschil tussen het regionale of federale niveau, wat betrokkenheid betreft. Telkens één op de drie voelt zich redelijk (26%) of sterk (6%) betrokken bij deze beleidsniveaus.

Met uitzondering van het gemeentelijk niveau, is de betrokkenheid wat sterker in Brussel dan in de andere gewesten.

Interesse in deelname aan participatie

Als onderstaande adviserende* / bindende** initiatieven zouden genomen worden om burgers te betrekken bij het beleid, hoe groot is dan de kans u dat u hieraan zou deelnemen?

* Met adviserend wordt bedoeld dat de overheid de aanbevelingen en/of resultaten onderzoekt en aangeeft wat ze wel en niet uitvoert.

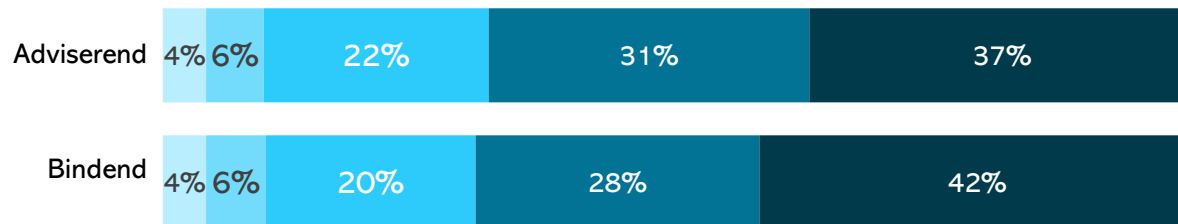
** Met bindend wordt bedoeld dat de overheid de aanbevelingen en/of resultaten daadwerkelijk uitvoert.

Zeker voor referenda en preferenda geeft een meerderheid van de Belgen aan waarschijnlijk of zeker deel te nemen, mochten ze de kans krijgen. Voor gelote burgerpanels en gemengde commissies –die een grotere inspanning en engagement vragen – ligt de bereidheid iets lager, al zou het overgrote deel van de bevolking deelname minstens overwegen.

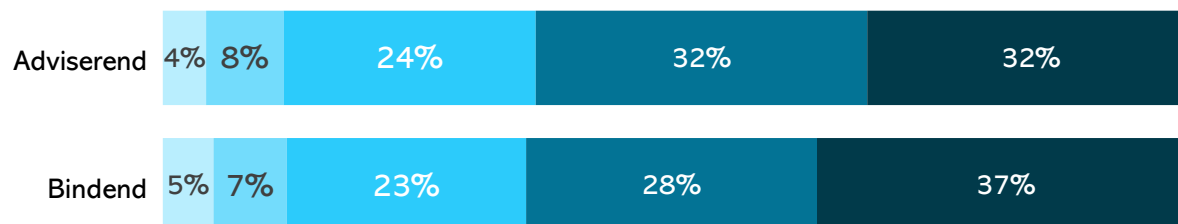
Algemeen geldt dat de bereidheid om deel te nemen sterker is voor bindende dan voor adviserende initiatieven.

De kortst geschoolde Belgen zijn wat minder geneigd om deel te nemen dan wie langer geschoold is.

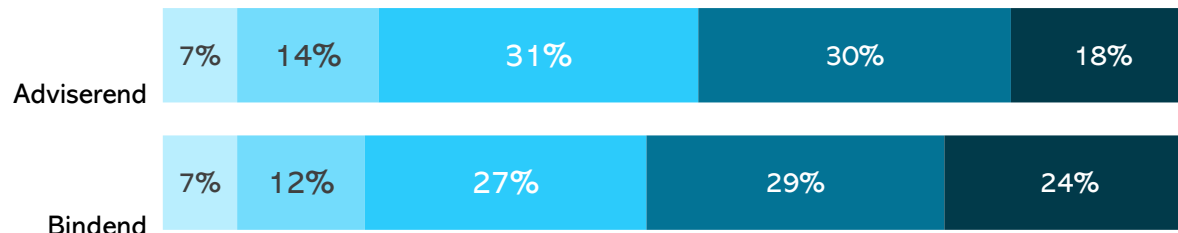
Referendum waarbij burgers 'ja' of 'nee' kunnen stemmen op een specifieke vraag

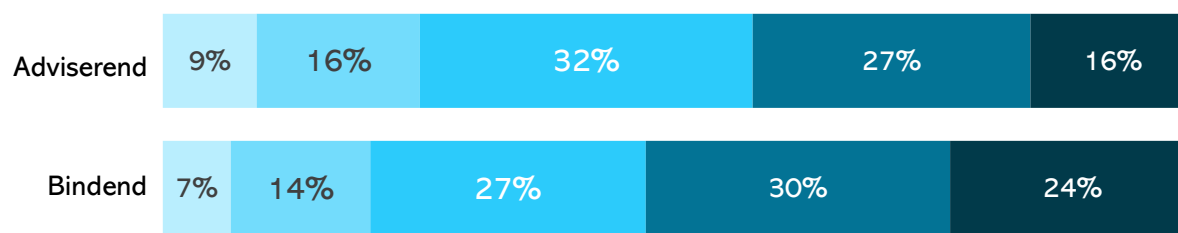
Preferendum, waarbij burgers 'helemaal eens, eerder eens, oneens, helemaal oneens, geen mening' kunnen stemmen op één of meerdere specifieke vragen

Burgerpanels, waarbij een groep willekeurig gelote burgers, die een afspiegeling vormen van de samenleving, diverse vormen van informatie krijgen en samen aanbevelingen opstellen voor een overheid

Gemengde commissies, waarbij een groep politici en willekeurig gelote burgers, die een afspiegeling vormen van de samenleving, diverse vormen van informatie krijgen, overleggen en aanbevelingen opstellen voor een overheid

■ Zou ik zeker niet aan deelnemen

■ Zou ik misschien aan deelnemen

■ Zou ik zeker aan deelnemen

■ Zou ik waarschijnlijk niet aan deelnemen

■ Zou ik waarschijnlijk wel aan deelnemen

Redenen deelname aan burgerparticipatie

Wat zijn voor u de voornaamste redenen om deel te nemen aan burgerparticipatie? U kunt maximaal 5 redenen selecteren.

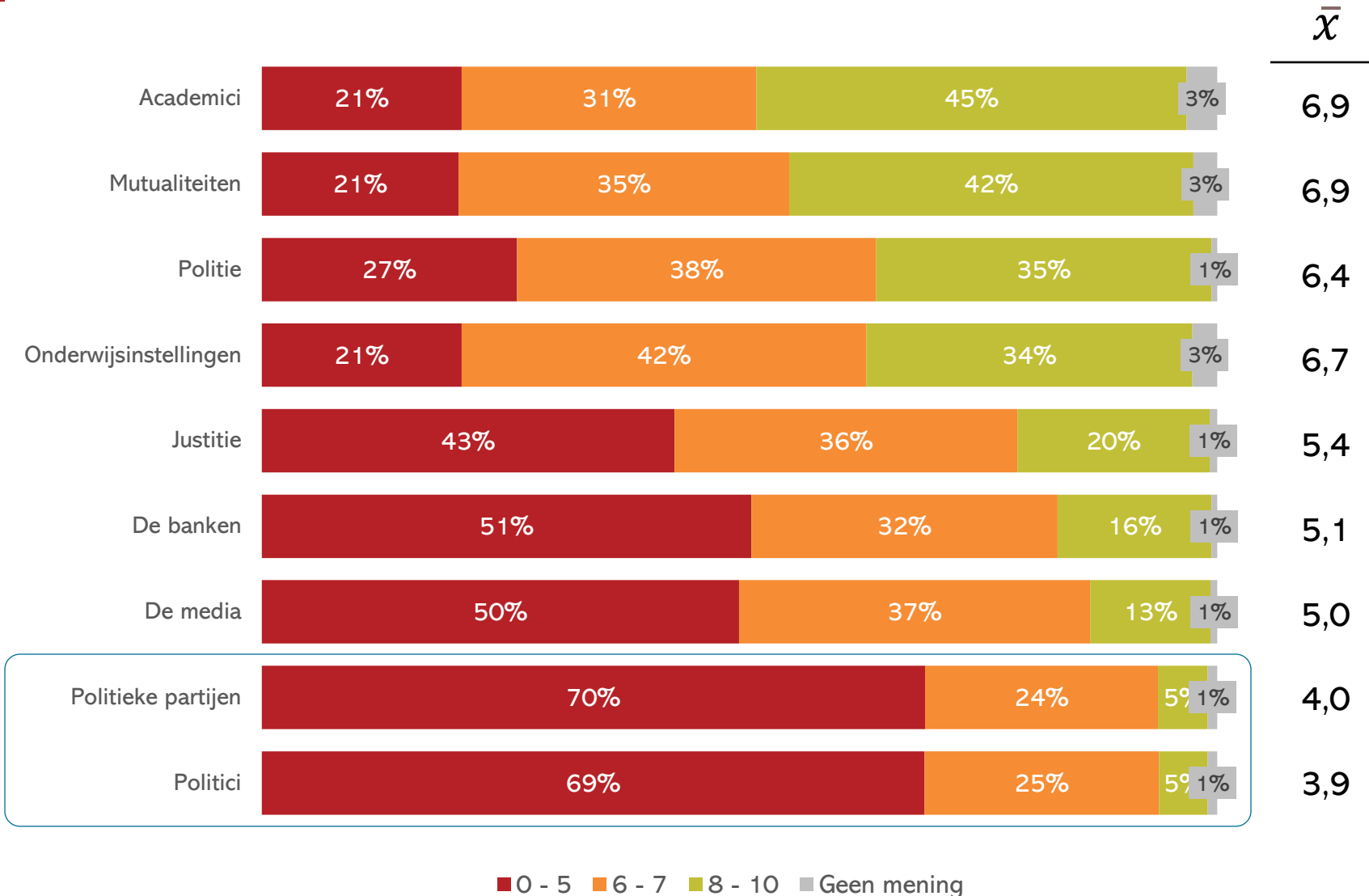

Wie aangaf minstens misschien deel te willen nemen aan één van bovenstaande participatiemogelijkheden (=96% van de Belgen), zou dat vooral doen omdat men het belangrijk vindt om mee na te denken over een betere toekomst voor de gemeente (55%) of om zijn/haar stem te laten horen over belangrijke maatschappelijke thema's (50%).

De redenen zijn verder divers en individueel.

Vertrouwen in instellingen

In welke mate heeft u vertrouwen in ieder van onderstaande instellingen? U kunt antwoorden met een score van 0 tot 10, waarbij 0 'helemaal geen vertrouwen' betekent en 10 'zeer veel vertrouwen'.

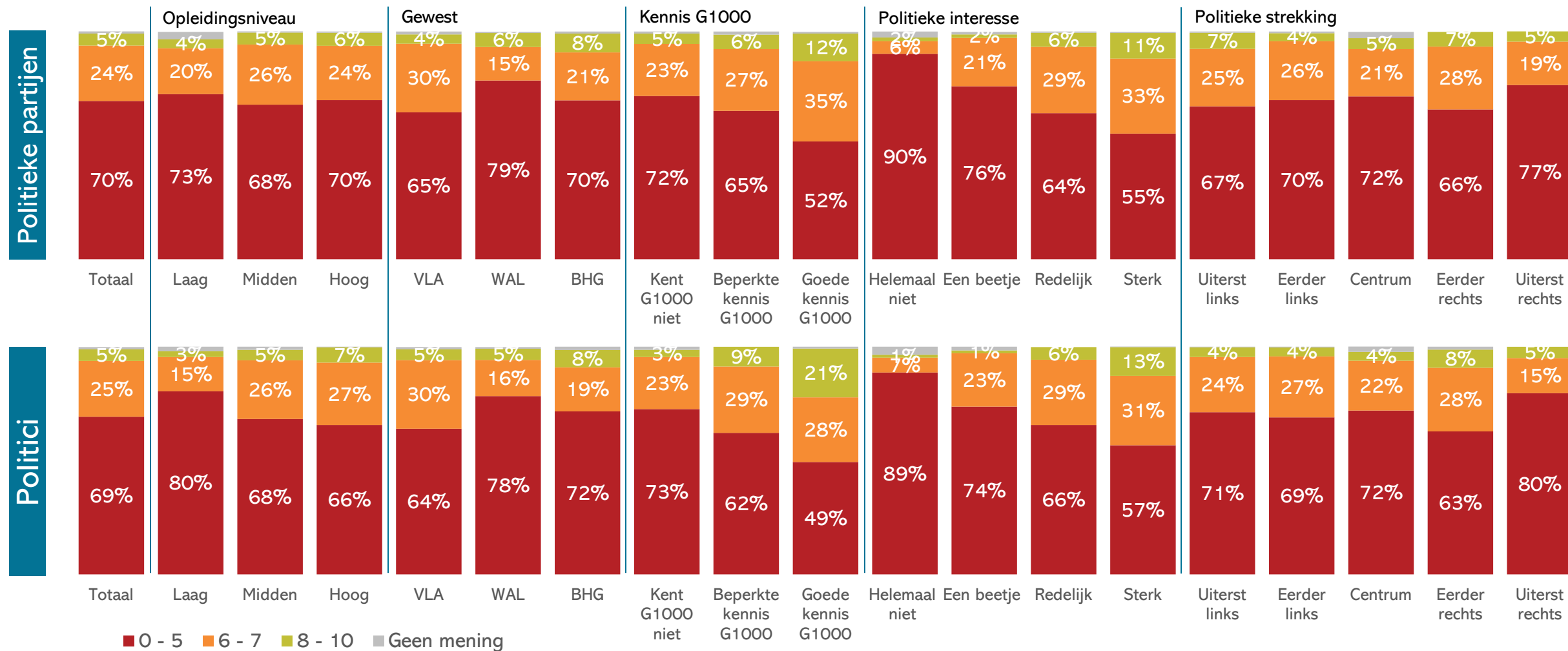
Het vertrouwen is het grootst in academici en mutualiteiten, met ruim vier op de tien Belgen die hen een hoge score van minstens 8/10 geven. Omgekeerd is het vertrouwen in de politiek laag, met telkens zowat 70% die hoogstens een 5/10 geven aan het vertrouwen in politieke partijen en politici.

Zoals de volgende slide duidelijk maakt, is het vertrouwen in politici en politieke partijen vooral in Wallonië en – in mindere mate Brussel – lager dan in Vlaanderen. Dit vertrouwen neemt ook af naarmate men minder interesse heeft in politiek en de G1000 minder goed kent.

Het vertrouwen in politici is ook lager bij de kortst geschoolden.

Vertrouwen in politieke partijen en politici

In welke mate heeft u vertrouwen in ieder van onderstaande instellingen? U kunt antwoorden met een score van 0 tot 10, waarbij 0 'helemaal geen vertrouwen' betekent en 10 'zeer veel vertrouwen'.

Redenen niet deelname aan inspraak en participatie

Wat zijn voor u de belangrijkste redenen waarom u zelf nog nooit deelnam aan ...

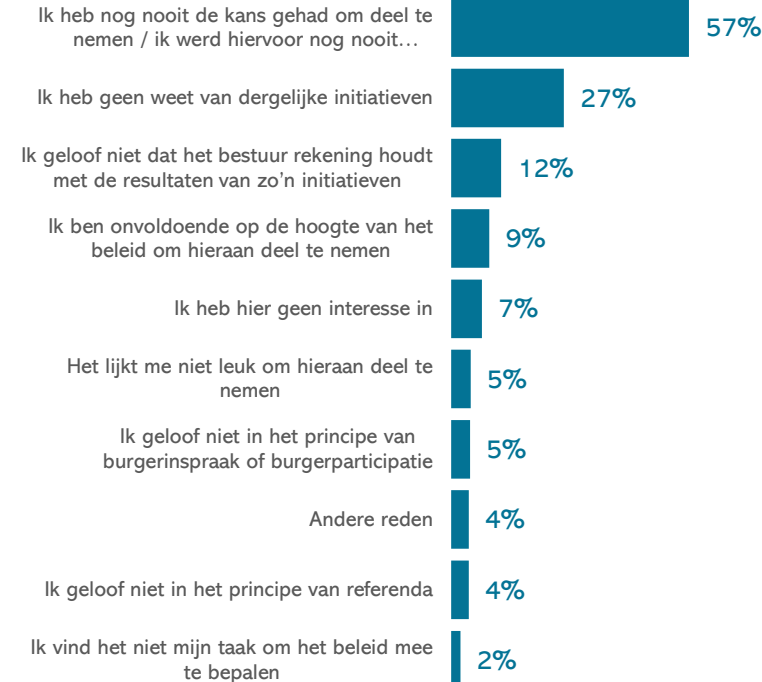
initiatieven voor inspraak of participatie in/aan het beleid? (algemeen)

burgerpanels

referenda

Of het nu gaat om participatie in het algemeen, of specifiek om niet deelnemen aan burgerpanels of referenda, de top vijf om niet deel te nemen is hetzelfde: de meeste niet deelnemers geven aan nog nooit de kans te hebben gehad om deel te nemen – en daar allicht aan gerelateerd – geen weet te hebben van degelijk initiatieven. De derde reden is inhoudelijk: in lijn met de resultaten hoger in dit rapport is de scepsis dat het bestuur effectief rekening houdt met de resultaten een reden om niet te participeren. Op plaats vier staat twijfel of men wel voldoende op de hoogte is van het beleid om zinvol te participeren. Een gebrek aan interesse sluit de top vijf af.

INDI ville

COLLECTIEF VOOR
ONDERZOEK EN
ADVIES OVER
MAATSCHAPPIJ,
POLITIEK EN MEDIA

*Anne Borgers / Colin Sanders / Wouter Samyn
Jurgen Minnebo / Jo Steyaert / Robin Lagrou
Stéphanie Busschaert / Jan Verbelen / Anne Cuvelier
/ An Katrien Sodermans*

